

מחשבות אפיקורסיות על איסטרטגיה של מלחמה-גרעינית

קוריאה) בהם נגזר על המאמץ-הצבאי המערבי שהספקתו תבוא דרך מספר נמלים — אשר ספק רב אם ניתן יהיה להוציאם מרשימת המטרות המותרות לכלי-זין גרעיני-טקטי. אילו, למשל, הופעלו בקר-ריאה כלי-זין גרעיניים טקטיים ע"י שני הצדדים, כי אז היה ודאי בכך משום הכרעה לרעת המערב, בשל פגיעות נמליו. בשדה-הקרב עצמו יתכן כי השימוש בכלי-זין אטומיים יהיה לעתים לטובת אותו צד הנמצא מבחינה טקטית בהגנה: שכן, כלי-זין אלה יעשו למסוכן-מדי את ריכוזם של גייסות רבים לצורך התקפה מן הטיפוס ה"מקובל". אולם אין זה ברור כלל האם לא ניתן יהיה לשלב כלי-זין אטומיים טקטיים, שילוב-תכליתי, לתוך מתקפה טקטית; והרי לפי ידיעות המגיעות ממשקפים נייטרליים הולך-ונעשה הדבר בצבא הסוביאטי, וללא-ספק — אף בכוחות "נאטו".

קייסינגר, בטענו לזכות מלחמה-מוגבלת, הגיונו אומר לו, שלא להסתמך על הנימוק כי השימוש בכלי-זין טקטיים יהיה לטובת ההגנה. את המלחמה הגרעינית המוגבלת רואה הוא כענין מתפתח-במהירות, ענין של יחידות בלתי-תלויות קטנות, הפועלות במידה רבה לפי יוזמתן-הן. וכמובן, שבמלחמה כזו כוחותיו של אותו צד, אשר מבחינה אסטרטגית נמצא מתגונן, תנקוטנה, בחלק גדול של המקרים, פעולות-מתקפה טקטיות. מתוך כך מגיע קייסינגר לידי חיפוש אחרי איזה גורם אחר, אשר יהא בו כדי לעשות את השימוש בכלי-זין אטומיים טקטיים לרבי-ערך יותר בשביל ה"מערב" מאשר בשביל ה"מזרח". גורם כזה מוצא הוא באמונתו, כי חיילים מערביים יגלו יכולת גדולה-בהרבה בלוחמה-גרעינית טקטית מאשר חיילים סוביאטיים. הוא מציג זרעומת-זו את גמישותו ותושייתו של חבר-הקף צונגה האמריקאי, ואת נוקשותו של ארגון-צבאי סוביאטי. סבורני, כי אין טענה זו אלא הבל-הבלים. תחילה סומכים אנו על המונופולין-האטומי שלנו כי יאזן את מספרם העדיף של חיילים סוביאטיים. משאבד המונופולין האטומי — סומכים אנו על כך שפצצותינו תהיינה המרוכות יותר. לכשמאבד מספר הפצצות את חשיבותו — סומכים אנו על פצצות

(סוף בעמ' 72)

במאמר, שנתפרסם בקיץ 1958, אומר מדען בריטי נודע, פרופ. פ.מ.ס. בלאקט, בסוגיות "מלחמה-גרעינית מוגבלת":

עובדה היא — ועמדו עליה בזמן האחרון ד"ר הנרי א. קייסינגר (בעל הספר: "כלי-זין גרעיניים ומדיניות חוץ"), ועוד מספר סופרים רציניים בבעיות הגנה — כי קבלת מלחמה-כוללת בתור מכשיר של מדיניות כרוכה בתוצאות חמורות — היא משתקת בכל הזדמנות שתקרה, פרט לאפשרות הרחוקה של תוקפנות-כוללת, את רצונו של הצד שנהג-כן; מעודדת את היריב ל"כרסום" עמדותיו ולהתקפה בלתי-ישירה; מרפה ידי הגנה-והתנגדות-מקומיות; ומעדיקה במישרין יתרונות לאויב אשר לרשותו עצמה צבאית בעלת אופי גמיש יותר. והיא-היא הסיבה שבגללה קייסינגר עצמו, בספרו בעל-הערך, מיחס חישבות כה רבה לעיצובה של דוקטרינה מובנת ומתקבלת-על-הדעת של מלחמה-מוגבלת.

בשעתו ניתן היה לטעון כי האיום בתגמול-מאסיבי, שיבוצע ע"י "פיקוד-האוויר האיסטרטגי" של ארה"ב — די-בבו בשביל לאלץ את ברה"מ לנהוג אף-היא לפי מערכת-הכללים אשר המערב התווה לעצמו לני-הול מלחמה-אטומית מוגבלת. ברם, לפני שנים אחרות החילותי אני-עצמי להתקרב יותר ויותר למסקנה, כי כוחו זה של "פיקוד-האוויר האיסטרטגי" לג-זור על ברה"מ את קיום כללנו-אנו למלחמה-מוגבלת — ניתן-לשער כי חלף זמנו; ואילו בעתיד הקרוב ודאי הוא כי חלוף-יחלוף. עתה, כאשר מבחינת האפשרות והתכנון, קיימת במציאות אצל שני הצדדים יכולת שוה להרס-הדדי, מובטחני כי הכוח ההוא בטל ועבר-מהעולם. יתר-על-כן; סבורני כי יתרוננו של הצד הסוביאטי בכוחות-יבשה, בהצטרף-פו אל ה"שויון-האטומי" הנ"ל, עלול אפילו להעמידנו במצב בו יוכל הוא לגזור, על המערב, לנהוג לפי הכללים שהצד הסוביאטי יקבע לניהול מלחמה-מוגבלת; וכללים אלה, במסיבות ידיעות, יתכן מאוד שיאסרו את השימוש בכלי-זין גרעיניים טקטיים. מקובל ברבים כי השימוש בכלי-זין גרעיניים טקטיים יהיה לטובתה של הגנה-איסטרטגית — דהיינו, לטובת המערב. טענה זו נראתה לי תמיד כחלשה; וביתוד לגבי מקומות (כבאירופה, ובעצם אף ב-

בעובדה כי מפקד המטיל מרותו עד כדי גטילה היוזמה והמחשבה העצמאית מפקדיו כאילו נטל את הרוח ממפרשיהם. ואל יתפלא אותו מפקד, הנהוג כן, אם במהרה יגלה בקרב מפקדי המשנה אדישות וחוסר ענין בכל המתהווה ביחידתו (ואל יסתנור אותו מפקד מעירנותו של מפקד משנה זה או אחר — אשר נתגלתה לו אגב שיחה מקרית; שכן גם אם הנחיות המפקד שללו ממנו כל יזמה, עדיין אין זה מונע אותו מלרצות למצוא־חן בעיני אותו מפקד). למצב זה של אדישות וחוסר עניין ישנו שם מיוחד במדע הפסיכולוגיה; הוא נקרא מצב של רוויה פסיכית, דהיינו מצב בו האדם חש עצמו כקופא על שמרים, אינו מוסיף דבר לעצמו או לזולת, ובדרך הטבע מוליד מצב זה רגשי דכאון ומרירות.

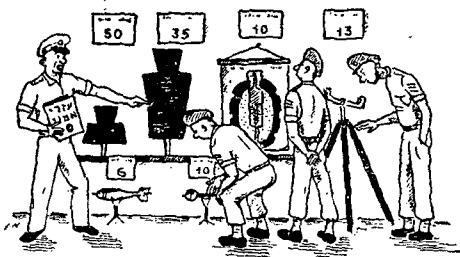
* * *

לא אחת כבר הוזכר כי שוב אין למצוא בצבאנו דמויות בודדות של מפקדים בולטים ונודעים, אלא צבא גדול וענף על כל שלוחותיו ואשר בו כל אחד תורם את חלקו למסכת גדולה — או, כדברי הכרוזה

הידועה, "כולנו ברגים במכונה". אכן, כבוד ויקר למנסח הכרוזה, אך האמנם נשכח מזכרוננו כיצד הבטנו בבזו אל צבאות המאלפים "רובוטים", התוב־עים ציות עיוור ללא סייג, שם כל אחד מקפיד אך ורק על מילוי תפקידו בהתאם למוגדר? וכי יש מי שיודה כי די לנו בסיפוק רצונו של המפקד הממונה ותו לא? ואם לא די בזאת, אזכיר רק כי אנו כיום על סף תקופת הלוחמה הגרעינית (אשר גם אם היא נראית ונשמעת כרחוקה מאתנו — הרי כל העוקב אחר התמודות שבצבאות שונים, יודה כי היא ניצבת מאחורי פתחנו); והלא עקרון היכולת לפור ולק־בין כוחות במהירות רבה יהיה כלל גדול במלחמה זו, והוא אשר יחייב ויעמיד במבחן דוקא את מפקדי הדרג הנמוך, אשר לא אחת יותרו עצמאיים להחליטות ולביצועים.

ואם יש מי שטרם ירד לסוף דעתי, טוב יעשה אם יקרא בין השאר את המאמר "המוחלקה — יחידת אי־חזון" (עמ' 49) וינסה לתהות לאן מוליכה המגמה הכללית, ודי לחכימא ברמיזא.

בקר בתערוכת עזרי־אימון

הרים / סוף מעמ' 30

טובות יותר, וכשאבדה לנו עדיפות טכנית זו — הרינו סומכים על העדיפות־האיכותית המשוערת של החיילים־הפרטים הלא־רבים שישנם לנו. עדיפות באופי וביכולת — כמו עדיפות בכלי־זינן — הריהי דבר שיש להתאמן לקראתו ולעמול למענו; אך בשעת תכנון אין להביאה בחשבון. מן הראוי לזכור כי הנימוק העיקרי להנהגת כלי־זין גרעיניים טקטיים ברחבי מדינות־נאט"ו היה, כי הדבר יאפשר למערב להשתמש בטכנולוגיה העדיפה שלו בכדי להביס את שפעת־הקלגסים של גייסות סוביאטיים. ברם, העובדה היא כי אוכלוסית

ארצות־נאט"ו מונה כיום כ־430 מיליון — דהיינו, היא עולה ב־50% על 280 המיליון שבברה"מ ובמדינות האירופיות הנהרות אחריה. נמצא שאותה טכנולוגיה־עדיפה, עליה נתבססה הנחה זו — ואשר לפני עשר שנים ודאי שהיתה קיימת במציאות — נועדה לאזן לא כל־כך את המחסור בכוח האדם כא־שר העדר־הנכונות של עמי המערב לשרת כחיילים בצבא. ואילו כיום אי־אפשר עוד לבסס תכנון בטוח על איזון מידה ניכרת שהיא של עדיפות צבאית־טכנולוגית — ועל המתכננים־הצבאיים לחזור עתה לנוהג המסורתי, המניח שיוון טכנולוגי בין הצדדים.